žemės paviršiaus aptiktas 30–60 cm storio balto smėlio sluoksnis be radinių. Po juo 90–110 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus (ties H_{abs} 5,65–5,85 m) tirtas 20–35 cm storio smulkaus tamsiai pilko smėlio sluoksnis. Jame rasta buitinės keramikos šukių, plokštinių ir dubeninių koklių fragmentų, gyvūnų kaulų. Sluoksnis datuojamas XVII a. – XVIII a. pradžia.

1 pav. Situacijos planas: 1 – ištirtos perkasos vieta; 2 – 2019 m. V. Juškaičio archeologinių tyrimų vietos. V. Juškaičio brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – trench site; 2 – site of the 2019 investigation by V. Juškaitis.

2 pav. Perkasos 1 P sienelė. V. Juškaičio nuotr.

Fig. 2. The S wall of trench 1.

Sluoksnio apačia 1,1–1,4 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, ties H_{abs} 5,40–5,65 m. Po tamsiai pilko smėlio sluoksniu aptiktas įžemis, smulkus rusvas smėlis (2 pav.).

Senojo Turgaus St. 6

In 2020, a 10.7x1 m (10.7 $m^{2)}$ trench was excavated at the site of a future water main trench at Senojo Turgaus St. 6, Palanga (Fig. 1), revealing a 20–35 cm thick, 17th – early 18th-century cultural layer (Fig. 2) at a depth of 90–110 cm from the present-day surface.

Marius Petkus, Darius Balsas, Rokas Kraniauskas

Vytauto gatvė 48 ir 48B

2020 m. Palangoje, sklypuose Vytauto g. 48 ir 48B atlikti žvalgomieji tyrimai. Rengiamas sklypų Vytauto g. 48 ir 48B statybos projektas, kurį vykdant numatoma nugriauti seną pastatą ir pastatyti naują. Šio pastato aplinkoje bus įrengta kiemo aikštelė, likusi sklypo dalis apželdinta. 2020 m. greta tyrinėtų sklypų tyrimus 2008 ir 2014 m. atliko G. Piličiauskienė, D. Brazaitis ir M. Petkus (*ATL 2008 metais*, 2009, p. 364–369; *ATL 2014 metais*, 2015, p. 351–354). Jų metu aptikti XVI–XVIII a. datuojami miestelio kultūriniai sluoksniai su radiniais. 2008 m. tyrinėta turtingos sodybos vieta.

1789–1791 m. plane tyrimų vietoje pažymėtas sklypas su pastatu. Tyrimų vieta yra P miestelio dalies pakraštyje. Apie 1205 m^2 bendro dydžio sklypuose ištirti 6 šurfai, kurių bendras plotas 12 m^2 (1 pav.). Juose aptikti 50–90 cm storio XIX–XX a. ir 10–40 cm storio XVI–XVII a. datuojami kultūriniai sluoksniai su buvusio užstatymo liekanomis. XVI–XVII a. kultūrinį sluoksnį dengia 45–90 cm storio supustyto smėlio klodas.

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – sklypai Vytauto g. 48 ir 48B; 2 – 2020 m. ištirti šurfai. D. Balso brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation: 1 – the plots at Vytauto St. 48 and 48B; 2 – 2020 test pits.

2 pav. Ištirtas šurfas 2 iš ŠR. D. Balso nuotr.

Fig. 2. Test pit 2, as seen from the NE.

Po paviršiniais 20–50 cm storio XX a. II pusėje suformuotais sluoksniais atidengtas 15–40 cm storio XIX a. – XX a. I pusės kultūrinis sluoksnis, kurį sudaro pilkšvas smėlis su radiniais. Sluoksnyje rasta pavienių buitinės keramikos indų šukių, lakštinio stiklo duženų, taip pat gyvūnų kaulų. Giliau glūdi 45–90 cm storio supustyto smulkaus balkšvo smėlio klodas, kuris tęsiasi iki maždaug 1,05–1,35 m gylio.

Po supustyto smėlio sluoksniu šurfuose aptikti archeologiškai vertingi ir moksliniam pažinimui svarbūs Palangos miestelio kultūriniai sluoksniai (2 pav.). 1,05–1,35 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus fiksuotas XVI–XVII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis – 10–40 cm storio užpustytas buvęs žemės paviršius, kurį sudaro juodo ir pilko humusingo smėlio sluoksniai su degėsiais, apdegusiu moliu, smulkiais plytų gabaliukais, archeologiniais radiniais ir buvusio užstatymo liekanomis. Užstatymo liekanų aptikta dviejuose šurfuose, tirtuose šalia Vytauto gatvės. Šurfe 2, apie 1,3 m gylyje atidengtas iki 5 cm storio degėsingas sluoksnis su apdegusio molio gabaliukais – sudegusio pastato asla (?). Šurfe 3, 1,15–1,35 m gylyje fiksuoti keturi apie 8–23 cm skersmens ir iki 20–40 cm aukščio mediniai kuolai – buvusio pastato arba tvoros liekanos.

Po XVI–XVII a. datuojamu kultūriniu sluoksniu fiksuotas 55–80 cm natūralaus supustyto rausvo–balkšvo smėlio sluoksnis. Jis tęsėsi

3 pav. Šurfuose 2–3 XVI–XVII a. kultūriniame sluoksnyje rastos žiestų koklių ir puodų šukės. D. Balso nuotr.

Fig. 3. Sherds of thrown stove tiles and pots discovered in the 16th–17th-century cultural layer in test pits 2–3.

iki 1,95–2,1 m gylio. Šurfuose 1–2 po supustyto smėlio sluoksniu 2,05–2,1 m gylyje fiksuotas 20–25 cm storio juodo durpingo smėlio sluoksnis, kuris susiformavo pelkėtoje ir drėgnoje vietoje. Jame radinių neaptikta. Durpingas sluoksnis fragmentiškai fiksuotas ir kituose šurfuose, tačiau dėl gruntinio vandens jo atidengti nepavyko. Galima konstatuoti, kad pelkės paviršius ties dabartine Vytauto gatve yra aukščiau, o V–R kryptimi jis žemėja.

Tyrimų metu XVI–XVII a. kultūriniame sluoksnyje rasti 52 radiniai: gyvulių kauliukų, oksidacinės ir redukcinės buitinės keramikos (puodų, puodynių ir dubens) šukių, koklių fragmentų, geležinė kaltinė vinis (3 pav.). Radiniai saugoti perduoti PaKM.

Vytauto St. 48 and 48B

In 2020, a field evaluation (6 test pits totalling 12 m^2) was conducted on the plots at Vytauto St. 48 and 48B in Palanga, which cover roughly 1205 m^2 (Fig. 1). 10–40 cm thick, 16th–17th-century urban cultural layers containing the remains of former development were discovered under a 50–90 cm thick, 19th–20th-century layer of aeolian sand in the test pits (Fig. 2). The 16th–17th-century cultural layer contained 52 finds: small animal bones, sherds of oxidation and reduction household pottery (pots, jars, and a bowl), fragments of thrown stove tiles, and an iron hand-forged nail (Fig. 3).

Marius Petkus, Darius Balsas,
Rokas Kraniauskas

Vytauto gatvė 110

2020 m. Palangoje, sklype Vytauto g. 110 atlikti žvalgomieji tyrimai. Sklype rengiamas sporto paskirties pastato rekonstrukcijos projektas. Tyrinėto sklypo gretimybėje anksčiau tyrimai vyko 1982–2017 m. (*ATL 2009 metais*, 2010, p. 502; *ATL 2012 metais*, 2013, p. 668; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 546; *ATL 2017 metais*, 2018, p. 349–351). Informatyvūs tyrimai atlikti 2017 m. Jų metu sklypuose Vytauto g. 73 ir 75 aptiktas 5–50 cm storio XVIII a. datuojamas kultūrinis sluoksnis.

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – sklypas Vytauto g. 110; 2 – 2020 m. ištirti šurfai. D. Balso brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation: 1 – the plot at Vytauto St. 110; 2 – 2020 test pits.

Palangos įkūrimo data nėra tiksliai nustatyta, tikėtina, kad tai 1253 m., kai Palangos vietovė buvo paminėta Kuršo dalybų tarp Livonijos ir Rygos arkivyskupo akte. Palangos senasis miestas arba istorinis Palangos LDK miestelis pradėjo formuotis XVI a. 1779–1781 m. Palangos dvaro inventoriaus plane dabartinio sklypo Vytauto g. 110 vietoje užstatymas nepažymėtas. Į ŠR nuo tyrinėto sklypo pažymėtas pavienis pastatas su skaičiumi 50. Intensyvus užstatymas, kuris buvo susiformavęs prie Vytauto gatvės PV dalyje, ties dabartine Jūratės gatve nutrūksta ir prasideda smėlynai.